

भुक्तस्त

।

कृत्वा

।

भुक्तो भुक्त

।

द्वैतस्य द्वयं विधायाः विकासो

TRESPASS OR DEVELOPING

Two-sided coin : a way of development

เมื่อผลพวงแห่งการพัฒนา
นั้นกลับทำให้ผู้คนอยู่อย่างลำบาก
มากขึ้น จึงไม่แปลกที่ ณ วันนี้
กรอบความคิดในการพัฒนานั้น
ได้ถูกท้าทาย และเริ่มมีแนวคิดที่หันกลับ
มาให้ความสำคัญกับ “ความสุข”
มากกว่า “รายได้” และคำนึงถึง
“ความยั่งยืน” มากกว่า “กำไร”

The outcomes of
the development make
people live a harder life.
Unsurprisingly, today
the conceptual framework of
the development is challenged.
A concept that pays more attention to
“happiness” rather than
“revenue” and considers more
about “sustainability”
rather than “profit”.

“พืชเศรษฐกิจ” เป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ของ “การพัฒนา”
ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลให้
ประเทศต่างๆ ที่เคยมีความหลากหลายทางประวัติศาสตร์
วัฒนธรรม และสังคม ให้เข้ามาอยู่ภายใต้กรอบที่ใช้การพัฒนา
ทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องตัดสิน

“Economic plant” is one symbol of the
“development”, a concept originated after the World
War II. Consequently, many countries that once have
cultural, social, and historical diversities must
fall into the same plight. They are now under the
framework of economic development which serves
as the indicator of national prosperity.

ภายใต้คำว่า “การพัฒนา” ของรัฐนั้นให้
ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างรายได้เพื่อจัด
ความยากจน หนึ่งในหนทางนั้นคือการผลิต
เพื่อขาย และได้มีการสนับสนุนการผลิตเชิงเดี่ยว
จนทำลายโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมเดิมของชุมชน
จนยากที่จะหวนคืน

Under the concept of the “development” defined by
the government, it gives much priority to the generation of
incomes in order to eliminate poverty and one of its
main policies involves the process of the production for
marketing. Besides, it also supports the mono-crop
practice, hence ruining the economic and social structure
of the old communities which is difficult to restore it back
to its normal state.

เมื่อผลพวงแห่งพัฒนานั้นกลับทำให้ผู้คนอยู่อย่าง
ลำบากมากขึ้น จึงไม่แปลกที่ ณ วันนี้กรอบความคิดในการ
พัฒนานั้นได้ถูกท้าทาย และเริ่มมีแนวคิดที่หันกลับมาให้
ความสำคัญกับ “ความสุข” มากกว่า “รายได้” และคำนึงถึง
“ความยั่งยืน” มากกว่า “กำไร” ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้รับการ
สนับสนุนจากองค์กรขนาดใหญ่หลายองค์กร โดยเฉพาะ
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อันเนื่องจากความจริงที่ว่า
ธุรกิจจะดำเนินไปอย่างยากลำบาก หากสังคมไทยอ่อนแอ

The outcomes of the development make people live
a harder life. Unsurprisingly, today the conceptual
framework of the development is challenged. A concept
that pays more attention to “happiness” rather than
“revenue” and considers more about “sustainability” rather
than “profit” can be seen in our society. Such a concept is
fully supported by many giant companies, especially PTT,
with the truth that the business will become stagnant if
Thai society weakens.

ทั้งหมดนี้จึงนำไปสู่การเสวนาเรื่อง “บุกรุก หรือ บุกเบิก
และการรับมือพืชเศรษฐกิจ” ที่ห้องประชุมใหญ่ ปตท. จำกัด
(มหาชน) เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

Eventually, it all leads to the seminar on “Trespass or
Developing and the Handling with Economic Plants” held
at the PTT’s main auditorium on November 20, 2008.

เวทีเสวนาครั้งนี้ ได้รับความสนใจและนักปฏิบัติจาก
ทั่วประเทศ เพื่อร่วมแบ่งปันประสบการณ์และแนวคิดเกี่ยวกับ
พืชเศรษฐกิจ ว่าแท้จริงแล้ว ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย
ในด้านใดบ้าง

This forum invited all scholars and practitioners around
the country to share their perspectives and experiences
over the economic plants whether in what way they affect
Thai society.

วิทยากรท่านแรกในการสัมมนา คือ กำนันอนันต์ ดวงแก้ว เรือน ผู้นำชุมชนตำบลแม่ทา จากม่อนดอย จังหวัด เชียงใหม่ แก่นนำในการผลักดันพระราชบัญญัติป่าชุมชน ฉบับประชาชน ผู้จำใจใช้ข้าวโพดเป็นตัวบุกเบิกแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่ดินชาวบ้านเพื่อยุติการบุกรุกป่า และต้องย้อนกลับมาแก้ไขสิ่งที่ตัวเองบุกเบิก เมื่อแปลงปลูกข้าวโพดขยายตัวรุกป่าไม่หยุด ข้าในวันนี้ได้มีพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่กำนันอนันต์ เห็นว่าเริ่มสร้างปัญหา นั่นคือยางพารา เนื่องจากพืชเศรษฐกิจแบบ “ยืนต้น” นี้ได้สร้างการบุกรุกทำลายผืนป่าอย่างรุนแรง ยิ่งกว่าบรรดาพืชเศรษฐกิจแบบ “ล้มลุก” แต่ในที่สุดแล้วกำนันอนันต์มีความคิดเห็นว่า **“ชาวบ้านควรเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และวัฒนธรรมของตน ในการผลิตต้องปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก นั่นคือทางออกที่ดีที่สุด”**

วิทยากรท่านต่อมาคือ กำนันประวิทย์ ภูมิมะวิ จากตำบลวังตะกอก จังหวัดชุมพร ผู้ยึดแนวทางตามสติปัญญาของตน เพื่อสร้าง “ปากินได้” กลางสวนปาล์ม และมีความเชื่อ **“การรับมือกับพืชเศรษฐกิจนั้นอยู่ที่การใช้สติปัญญา เพื่อพิจารณาถึงศักยภาพของตน สิ่งที่ดีที่สุดคือการยึดถือความสุขอันเกิดจากการยืนด้วยลำแข้ง ซึ่งไม่มีทางจะได้มาด้วยการผลิตเพื่อขายเป็นหลัก”**

The first lecturer who participated in the seminar was Kamnan Anand Duangkaewruen, the headman of Mae Tha community in Chiang Mai province and the core leader who pushed forward the Community's Forest Act, the People Issue. In those days, Anand used the corn as his pioneer to solve the problems of people's livelihood and to stop the trespass on the forest land. But it turns out that Anand has to correct what he did in the past as the corn plantation endlessly encroaches into the forest. The situation is aggravated since now there is a new economic plant that starts causing many problems to the community, namely, a rubber tree. The perennial economic plant causes more severe problems than the annual plant. But finally Anand views that **“local people should choose any plants suitable to their regional environment and culture. And when it comes to the production, people have to cultivate everything they eat and eat everything they grow. That is the best solution.”**

The next lecturer was Kamnan Pravit Bhumiravi from Tambon Wang Takor, Chum Phon province, who adheres to his own wisdom to create the edible forest amid the palm plantation. He believes that **“it requires profound wisdom to deal with the economic plants and to consider of one's potentials. The best way is to embrace happiness derived from self-reliance which can't certainly come from the production that heavily emphasizes on marketing.”**

Somyos Maneechoti, the truth researcher from Chon Dan of Phetchabun province, recalled that in 1973, the corn was the economic plant that caused the expansive deforestation. Soon other problems followed due to the more expensive costs of seeds, fertilizers, and pesticides. Villagers were in the great trouble. Later, a rubber tree, the new economic plant, brought villages into the deeper trouble because it took several years to harvest its crop and most importantly, it was inedible. **“So the right solution is to grow a wide variety of plants. Agriculturalists should not engage only in the mono-crop practice.”**

ปัญหาไม่ได้อยู่ที่พืชเศรษฐกิจ
 ปัญหาอยู่ที่การเอาอย่างโดยไม่ใช้
 สติปัญญา และไม่เคยมคำนึงถึง
 ความเปลี่ยนแปลงของโลก การแก้ปัญหา
 ต้องเริ่มที่การจัดการทรัพยากร
 อย่างเหมาะสมกับอัตภาพของตน
 และเลิกวิถีคิดที่มองเงินเป็นตัวตั้ง
 ให้นมองที่ความสุขจากการมีอยู่
 มีกินอย่างมั่นคง

The main problem is not the economic plant but our negligent greediness and indifference to the changed world. We need to properly and wisely manage our natural resources in accordance with our individuality. Besides, we need to stop thinking of everything in terms of money. We should look at our happiness derived from our secure livelihood.

สมัยศ มณีโชติ นักทดลองความจริงแห่งเมือง
ชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ เล่าย้อนความถึงชุมชน
ที่เขาอาศัยว่า เมื่อปี พ.ศ. 2516 “ข้าวโพด” คือ
พืชเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการหักล้างถางป่าอย่าง
กว้างขวาง แต่เพียงไม่นานก็มีปัญหาเรื่องต้นทุน
จากเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาฆ่าแมลง ชาวบ้านจึงลำบากมากขึ้น
เรื่อยๆ ต่อมาได้มีพืชเศรษฐกิจใหม่คือ “ยางพารา” ซึ่งสร้าง
ความเดือดร้อนแก่ชาวบ้านเป็นอย่างมาก เพราะใช้เวลา
เพาะปลูกนาน และยังไม่สามารถใช้บริโภคได้ “หนทางที่ถูกต้อง
คือการปลูกพืชแบบผสมผสานอย่างหลากหลาย ไม่ควรปลูก
แบบเชิงเดี่ยว”

สำหรับความคิดเห็นจากผู้ที่อยู่ในฝั่งวิชาการอย่างวิสูตร
อยู่คง นักวิชาการป่าไม้ จากจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ส่งเสริม
การจัดตั้งป่าชุมชนมานานกว่าทศวรรษ ซึ่งให้ความเห็นว่า
“ปัญหาไม่ได้อยู่ที่พืชเศรษฐกิจ ปัญหาอยู่ที่การเอาอย่างโดย
ไม่ใช้สติปัญญา และไม่เคยคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลง
ของโลก การแก้ปัญหาต้องเริ่มที่การจัดการทรัพยากรอย่าง
เหมาะสมกับอัตภาพของตน และเลิกวิธีคิดที่มองเม็ดเงิน
เป็นตัวตั้ง ให้มองที่ความสุขจากการมีอยู่มีกินอย่างมั่นคง”

การเสวนาในครั้งนี้ ได้มีผู้ร่วมสังเคราะห์คือ เสรี จุ้ยพริก
ที่ปรึกษาโครงการวิทยาลัยการจัดการทางสังคมภาคใต้ ซึ่งมี
ข้อเสนอว่า การรับมือกับพืชเศรษฐกิจอยู่ที่แนวคิด “ถ้าเรา
เริ่มต้นที่ “รวย” แล้วมันจะไปไม่ “รอด” แต่ถ้าตั้งโจทย์ว่า “รอด”
นั้นอาจมีโอกา “รวย” เพราะพืชเศรษฐกิจนั้นแก้ปัญหา
ได้ชั่วคราว แต่สร้างปัญหาใหม่ไม่สิ้นสุด การบุกรุกทำลายป่า
นั้นคือการทำลายตนเอง เราต้องไม่หลงผิดคิดไปว่าเราปลูกป่าได้
เพราะแท้จริงแล้วเราปลูกเพียงต้นไม้ไม่ใช่ป่า”

“บุกรุก” กับ “บุกเบิก” อาจยังเป็นเหรียญ 2 ด้าน สำหรับ
มุมมองจากภาครัฐและชาวบ้าน ซึ่งในเวลานี้ ความคิดเห็นจาก
ด้านที่ถูกทับมาโดยตลอด ได้เริ่มก่อตัวเป็นแนวร่วมอันเข้มแข็ง
เพื่อเสนอ “ทางเลือก” สู้สังคม ด้วยการสนับสนุนจาก ปตท.
ผ่านรางวัลลูกโลกสีเขียว

แม้อาจไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่า ความคิดเห็นความเห็นจาก
การเสวนาในครั้งนี้ จะได้รับความสนใจจากภาครัฐหรือไม่
แต่อย่างน้อยเวทีแห่งนี้ องค์กรแห่งนี้ ก็ยังพร้อมที่จะรับฟัง
แลกเปลี่ยน ตลอดจนสนับสนุนสิ่งดีๆ เพื่อจรรโลงสังคมไทย
อยู่เสมอ และนั่นก็อาจเป็นรางวัลทางใจอันยิ่งใหญ่ที่จะให้
พวกเขาเหล่านี้มีแรงสู้ต่อไป

The viewpoints from those in the academic arena like
Visoot Yukong, an academic in the area of forestry from
Ubon Ratchathani province, are also helpful. Visoot has long
supported the establishment of the community’s forest.
He viewed that **“the main problem is not the economic
plant but our negligent greediness and indifference to
the changed world. We need to properly and wisely
manage our natural resources in accordance with our
individuality. Besides, we need to stop thinking of
everything in terms of money. We should look at our
happiness derived from our secure livelihood.”**

Seri Juiprik, an advisor of the Southern Social
Management College Project, also took
an active role to synthesize the situation.
He proposed that it demands a conceptual
strength to cope with the economic plants.
**“If we start with “richness”, we can’t survive. But if we
start with “survival”, we might be “rich” someday.
It is because the economic plant can temporarily solve
the problem but it can cause endless problems, too.
To destroy the forest is to destroy ourselves. We should
not be illusive that we can plant the forest. In fact, what
we grow is simple a tree, not a forest.”**

“Trespass” and “Developing” might be a two-sided
coin through the viewpoints of the government and the
villagers. Now, the perspectives from the down side
gradually form the strong alliances in order to offer
an alternative to society with the full support from the
PTT via the Green Globe Award.

Though we can’t know in advance whether all
viewpoints from this seminar will receive any attention
from the government, at least this forum and this
organization is still ready to listen, exchange, and support
all good causes to bring all good things to Thai society.
And this might be the great spiritual reward that helps
strengthen all good people to fight for the good things.